

Warszawa, dnia 2 września 2025 r.

Szanowna Pani

Paulina Hennig-Kloska

Minister Klimatu i Środowiska

APEL BRANŻY DOT. PILNEGO WDROŻENIA SYSTEMU AUKCYJNEGO DLA BIOMETANU

wobec zawetowania przez Prezydenta RP pakietu przepisów nowelizujących ustawę z dnia 20 lutego 2015 r. o odnawialnych źródłach energii (Dz. U. z 2024 r., poz. 1361 tj. ze zm.) w zakresie wprowadzenia instrumentu wsparcia w postaci aukcji biometanu zawarte w pakiecie tzw. „ustawy wiatrakowej”), w imieniu członków Polskiej Organizacji Biometanu oraz Unii Producentów i Pracodawców Przemysłu Biogazowego i Biometanowego zwracamy się z uprzejmym apelem o przygotowanie przez Pani Ministerstwo i wniesienie do Sejmu RP wydzielonego pakietu przepisów dot. systemu wsparcia biometanu (w tym w szczególności aukcji biometanu) do odrębnego projektu nowelizacji ustawy o odnawialnych źródłach energii celem ich pilnego uchwalenia przez Sejm i Senat RP, podpisania przez Prezydenta RP i wejścia w życie.

UZASADNIENIE

- [1] Trwający w Polsce proces transformacji systemu energetycznego i zmiana kierunków dostaw paliw znalazł się w punkcie zwrotnym: o ile unijne cele wyznaczone na 2020 r. w zasadniczej części zostały zrealizowane z korzyścią dla polskiej gospodarki, o tyle realizacja założeń na 2030 r. stanowi o wiele większe wyzwanie, nie mówiąc już o ścieżce głębokiej dekarbonizacji do 2050 r. i całkowitego odejścia UE od importu paliw z Rosji. W latach 2025-2030 w Polsce należy przede wszystkim oczekiwać dalszego zmniejszenia udziału węgla w wytwarzaniu energii na rzecz paliw gazowych, rozpoczęcia procesu dekarbonizacji w branży transportowej, w ciepłownictwie, rolnictwie i przemyśle, a także działań mających na celu ściślejszą integrację procesów końcowego wykorzystania i dostaw energii, czemu służyć będą strategie integracji sektorowej.
- [2] W tym zakresie kluczową rolę ma odegrać gaz ziemny jako stabilne źródło energii podlegające magazynowaniu, a więc czynnik zapewniający swobodę działania podmiotom w sektorze wytwarzania energii i w pozostałych sektorach. Niemniej, sukcesywne zmniejszanie (i ostateczne wstrzymanie) dostaw tego paliwa na rynek europejski z Rosji zaowocowało przyspieszeniem transformacji w sektorze gazowym w zakresie wykorzystania odnawialnych paliw gazowych, które będą wytwarzane lokalnie na terytorium UE, w tym również Polski, która dysponuje w tym zakresie istotnym potencjałem produkcyjnym.

- [3] Na poziomie unijnym, strategiczna decyzja wydaje się podjęta – najlepsze obecnie rozwiązanie w tej sytuacji stanowią biogaz i powstały w wyniku jego uzdatniania biometan, a także działania, których celem jest ograniczenie emisji metanu na wcześniejszych etapach łańcucha dostaw. Biometan jest dostępny w Europie od lat, w Polsce jeszcze nie, pomimo ogromnego potencjału zalegających odpadów w rolnictwie i samorządach (bio-odpady komunalne).
- [4] Istotną rolę biometanu dostrzeżono również w opublikowanej niedawno aktualizacji Krajowego Planu na rzecz Energii i Klimatu – biometan jest nieodzownym elementem transformacji zarówno w scenariuszu bazowym (WEM), jak i scenariuszu ambitnym opartym na aktywnej transformacji (WAM). W tym zakresie podkreślono istotną oraz niezwykle uniwersalną rolę biometanu w szczególności jako substytutu gazu ziemnego, który może być z nim mieszany w dowolnych proporcjach oraz skutecznie magazynowany, a następnie wykorzystywany w szczytowych blokach gazowych w okresach niewystarczającej podaży energii ze słońca i wiatru. Podkreślono też, że rozwój rynku biometanu nie wymaga nowego krajowego szkieletu infrastrukturalnego, a przede wszystkim wsparcia organizacyjnego i finansowanego zapewniającego ekonomiczną opłacalność tego typu inwestycji (kluczowe znaczenie systemu wsparcia). **W aKPEiK wskazano, że celem do 2030 r. w zakresie biometanu jest osiągnięcie krajowej produkcji na poziomie ok. 1,5 mld m³, a w perspektywie 2040 r. oczekuje się wytwarzania na poziomie 3,9 mld m³,** tak by w długiej perspektywie możliwe było pokrycie zapotrzebowania na paliwa gazowe biometanem i gazem ziemnym z własnych źródeł. Cele te nie będą mogły być osiągnięte bez wprowadzenia skutecznie skrojonego systemu wsparcia uwzględniającego instrumenty wsparcia operacyjnego (aukcje biometanu), poprawę zasad procesu przyłączenia do sieci, a także wsparcia w ułatwieniu procesu inwestycyjno-budowlanego. Kompleksowe podejście i sprawne połączenie tych elementów w całościowy system wsparcia, nie tylko ułatwi realizację inwestycji i założonych celów, ale będzie także miało potencjał do obniżenia wymaganego poziomu wsparcia tego typu inwestycji.
- [5] W tym zakresie, na styku sektora energetycznego, transportowego, ciepłowniczego i rolnego (także produkcja żywności, np. cukru) znajduje się biogaz, czyli metan powstający w procesie beztlenowej fermentacji różnorodnych biodegradowalnych surowców biomasowych, który to biogaz następnie podlega konwersji do parametrów biometanu z wykorzystaniem technologii uzdatniania. W konsekwencji w Polsce, tak jak w wielu innych krajach UE pojawiła się nowa perspektywa inwestycyjna zawiązana z wytwarzaniem biometanu, obejmującego wytwarzanie biogazu, a następnie jego uszlachetnianie do parametrów jakościowych gazu ziemnego oraz zatlaczanie do sieci gazowej oraz zapewnienie, aby biometan stał się zrównoważonym elementem dostaw gazu i był konsekwentnie wykorzystywany we wszystkich branżach używających paliwo gazowe.
- [6] **Obecnie w Polsce obecni są już inwestorzy gotowi do inwestycji w wytwarzanie biometanu, którzy działają w fazie deweloperskiej na poziomie projektów mogących produkować na terenie Polski co najmniej 1,5-2 mld m³ biometanu rocznie od 2030 roku pod warunkiem**

wejścia w tym roku w życie systemu wsparcia aukcyjnego dla biometanu i rozstrzygnięcia pierwszej aukcji biometanowej w roku 2026.

- [7] **Bezpieczeństwo energetyczne dzięki biometanowi:** Polska sprowadza gaz ziemny, a rosnące jego zapotrzebowanie i nieuchronność zmiany kierunków dostaw wraz z zapewnieniem produkcji w rozproszeniu dają biometanowi przymiot paliwa zapewniającego lokalne bezpieczeństwo. Bezspornym wydaje się zatem, że kluczowe znaczenie dla zapewnienia bezpieczeństwa energetycznego kraju jest optymalne wykorzystanie surowców energetycznych dostępnych w Polsce. Na poziomie unijnym, biometan już od lat jest wprowadzany do sieci gazowej, obecnie w ilości ponad 4,5 mld m³/rok i może skutecznie zahamować wzrost importu (zob. Europejskie Stowarzyszenie Biogazu (EBA), Statistical Report 2024). W Polsce ciągle nie udało się wprowadzić wystarczających zachęt dla inwestorów zrzeszonych w ramach Polskiej Organizacji Biometanu, którzy deklarują wielkoskalowe inwestycje w produkcję, przesył i dystrybucję biometanu. Wielomiliardowe środki wydatkowane corocznie na import paliwa gazowego umożliwiły pokrycia krajowego zapotrzebowania, ale wiązały się z ich bezpowrotnym przekazaniem na rzecz eksporterów paliw gazowych spoza UE, co jednoznacznie negatywnie wpłynęło na bilans handlowy. W tym zakresie przekazywanie choćby niewielkie części tej kwoty na inwestycje krajowe nie tylko pozwoliłoby na wykorzystanie odnawialnych paliw gazowych, ale pozwoliłoby zapewnić prawdziwe bezpieczeństwo energetyczne i postępujące uniezależnienie się od dostaw surowców energetycznych spoza UE.
- [8] **Efektywna dekarbonizacja i korzyści dla gospodarki:** Biogaz i biometan tworzą rdzeń gospodarki o obiegu zamkniętym, dając zatrudnienie w rolnictwie, usługach transportowych czy w budownictwie oraz dochód w samorządach. Do jego wytwarzania stosuje się rozmaite surowce odpadowe (uprawy sekwencyjne, odpady lub pozostałości rolnicze, pozostałości przemysłowe, odpady spożywcze i odpady z gospodarstw domowych czy wreszcie bio odpady komunalne). Uzyskane z nich paliwo daje się magazynować, a pozostałości w postaci masy pofermentacyjnej są bogate w składniki odżywcze i nadają się do wykorzystania jako nawóz organiczny, co zmniejsza zapotrzebowanie na gaz kopalny i nawozy sztuczne, przy jednoczesnym ograniczeniu zanieczyszczenia wód i gleb. Biometan to jedno z najbardziej zrównoważonych źródeł energii, w przypadku którego możliwe jest osiągnięcie redukcji w zakresie emisji gazów cieplarnianych, związanych z uniknięciem emisji metanu z m.in. obornika rolniczego dzięki jego wykorzystaniu jako substratu wsadowego. W minionych latach w UE rosło również zużycie nawozów azotowych (wytwarzanych z gazu ziemnego). Wykorzystanie masy pofermentacyjnej może przyczynić się także do ograniczenia importu nawozów. Biometan jako jedno z nielicznych OZE nadaje się do bezpośredniego wykorzystania w branży transportowej, która odpowiada za 24% całkowitej emisji GHG w UE – w tym zwłaszcza w autobusach miejskich, samochodach ciężarowych o dużej ładowności, a także w żegludze morskiej i śródlądowej. Wykorzystanie biometanu pozwoliłoby na ograniczenie emisji CO₂ w sektorze transportu oraz redukcję zanieczyszczeń, jako że w przypadku biometanu właściwie nie występują emisje tlenków azotu (NO_x). Biometan sprzyjałby zatem realizacji celów przyjętego *Pakietu na rzecz mobilności ekologicznej (Clean Mobility Package)*. Mając również na uwadze fakt, że można wprowadzać go bezpośrednio do sieci gazowej, biometan umożliwiałby

także optymalne wykorzystanie istniejącej infrastruktury gazowej, co do zasady obniżając koszty transformacji energetycznej.

[9] **Efektywne systemy ciepłownicze:** postępująca transformacja energetyczna jest też dużym wyzwaniem dla sektora ciepłowniczego. O ile w zakresie energii elektrycznej skutecznie rozpoznano już możliwości jej generacji z różnych źródeł odnawialnych, o tyle w sektorze ciepłowniczym stanowi to duże wyzwanie, szczególnie w sferze klimatycznej, w której znajduje się Polska. Zapewnienie wystarczającej ilości ciepła z OZE lub ciepła odpadowego w okresach zimowych może stanowić duże wyzwanie, szczególnie w stosunku do dużych aglomeracji miejskich, gdzie najczęściej wykorzystywane jest ciepło systemowe. Zgodnie z prowadzoną dekarbonizacją systemy ciepłownicze będą musiały spełniać systematycznie zastrzeżone wymagania kwalifikujące je jako efektywny system ciepłowniczy i chłodniczy (art. 26 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2023/1791 z dnia 13 września 2023 r. w sprawie efektywności energetycznej oraz zmieniająca rozporządzenie (UE) 2023/955 (Dz. Urz. UE. L Nr 231, str. 1). Wymogi te dotyczą m.in. konieczności stosowania OZE w ciepłownictwie, które jednocześnie spotyka się z istotnymi ograniczeniami możliwości spalania/współspalania dotychczas wykorzystywanej biomasy. Już w 2028 r. efektywny system ciepłowniczy musi wykorzystywać w co najmniej 50 % energię ze źródeł odnawialnych lub w co najmniej 50 % ciepło odpadowe, w co najmniej 50 % energię ze źródeł odnawialnych i ciepło odpadowe, w co najmniej 80 % ciepło pochodzące z wysokosprawnej kogeneracji, lub co najmniej połączenie takiej energii cieplnej wprowadzanej do sieci, w którym udział energii ze źródeł odnawialnych wynosi co najmniej 5 %, a całkowity udział energii ze źródeł odnawialnych, ciepła odpadowego lub ciepła pochodzącego z wysokosprawnej kogeneracji wynosi co najmniej 50 %. W związku z powyższym biometan jak odnawialny substytut powszechnie stosowanego w ciepłownictwie paliwa gazowego niesie ze sobą istotny potencjał do wykorzystania OZE (umożliwiającego spełnienia wskazanych powyżej wymagań) i to bez jednoczesnej i kapitałochłonnej zmiany technologicznej sposobu jego wytwarzania. Oznacza to, że biometan może być skutecznie wykorzystywany w szeregu funkcjonujących już elektrociepłowni wprost zastępując tam gaz ziemny i to przy jednoczesnej realizacji celów z zakresu efektywności energetycznej.

[10] **Rozwój obszarów wiejskich i samorządów dzięki biometanowi:** Produkcja biogazu i biometanu na terenach wiejskich i w samorządach może stanowić narzędzie rozwoju nowych form działalności gospodarczej, zapewniając stabilne zatrudnienie (średnio 4-8 stałych etatów przy instalacji + usługi i transport), a także miejsca pracy związane z budownictwem, przetwarzaniem odpadów/pozostałości czy dostawami substratów i odbiorem pofermentu (nawozów). Co więcej, pozyskanie paliw gazowych zaspokajających potrzeby energetyczne odbiorców końcowych ze źródeł krajowych nie tylko zmniejsza zapotrzebowanie na import, ale wpływa również na rozwój krajowej gospodarki w samym sektorze gazowym oraz sektorach powiązanych (technologie, usługi, surowce energetyczne), a także zaktywizuje gospodarczo regiony wiejskie i miejskie w obszarze zagospodarowania odpadów oraz przyczyni się do podniesienia stabilnych przychodów w rolnictwie i samorządzie, dostarczającym substraty (odpady) do produkcji biometanu. Zainwestowane w biometan środki finansowe –

w odróżnieniu od importu paliwa gazowego – nie tylko zostałyby w kraju, ale mogłyby stanowić kolejny impuls i koło zamachowe nie tylko dla procesu transformacji i dekarbonizacji sektora gazowego w Polsce, ale również krok w kierunku rozwoju gospodarczego (inwestycje i podatki na terenie UE) oraz wsparcia i stabilizacji przychodów ze szczególnie wrażliwego na zmiany sektora rolno-spożywczego w UE.

- [11] **Skalowalność i skuteczność budowy przemysłu biometanowego w Polsce:** Zgodnie z celami Komisji Europejskiej ujętymi w REPowerEU, państwa członkowskie mają zwiększyć produkcję biometanu 35 mld m³ do 2030 r. Tymczasem w Polsce do tej pory nie powstała żadna instalacja produkująca zeroemisyjny i ekologiczny odpowiednik gazu ziemnego, czyli biometanu. Zaniedbanie jest tym większe, że krajowy potencjał wytwarzania biometanu szacowany jest na około 9 mld m³ rocznie, a Polska według raportów Polskiej Organizacji Biometanu i „GasForClimateReport” zajmuje miejsce w pierwszej piątce państw Unii Europejskiej pod względem możliwości jego wytwarzania. To nasza wspólna szansa na rozwój rynku biometanowego, czyli na przyspieszenie procesu transformacji energetycznej oraz ograniczenie uzależnienia od importu gazu kopalnego. Tymczasem, nadal podstawową barierą uniemożliwiającą rozwój branży biometanowej jest brak odpowiednich regulacji prawnych kształtujących rynek i jednoznacznie wspierających inwestorów w projektach biometanowych o większej niż 1 MW skali. W tym kontekście, aktualnie procedowane wdrożenie aukcyjnego systemu wsparcia dla dużych instalacji, odpowiednio atrakcyjnego dla inwestorów jest kluczowym zagadnieniem dla transformacji sektora gazowego, ciepłowniczego oraz przetwórstwa rolno-spożywczego – szczególnie w branży cukrowniczej.

Polska Organizacja Biometanu

Unia Producentów i Pracodawców
Przemysłu Biogazowego i Biometanowego